

بسمه تعالی

اولین دوره فلوشیپ آموزش پزشکی ویژه اعضا هیات علمی سال 1393

ماژول برنامه‌ریزی درسی و آموزشی

نام دوره: برنامه‌ریزی درسی و آموزشی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: 2 واحد (34 ساعت)

نوع واحد: نظری

زمان برگزاری دوره: نیمسال اول 93-94

هدف کلی درس: آشنایی با برنامه‌ریزی درسی و آموزشی و کسب مهارت طراحی برنامه آموزشی

شرح درس و اهمیت آن: واژه برنامه بیش از هر چیز مفهوم تفکر، محاسبه و پیش‌بینی قبل از عمل را در خود نهفته دارد. تمام مراحل طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی یا یک درس بایستی به دقت مشخص، معلوم و پیش‌بینی گردد. برنامه‌ریزی آموزشی و درسی کاری بس پیچیده و دقیق و در عین حال پر مسئولیت است زیرا هر برنامه آموزشی و درسی در مسیر اتخاذ تصمیم‌های بسیار حیاتی و مهم قرار می‌گیرد که با مهم‌ترین و گرانبه‌ترین سرمایه یک جامعه یعنی کمیت و کیفیت تربیت نیروی انسانی سروکار دارد.

اهداف درس: در پایان این درس انتظار می‌رود فراگیران:

مفهوم برنامه‌ریزی درسی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی را تشریح و چگونگی خط مشی آموزشی را با توجه به اهداف کلی، ویژه و حیطه‌های یادگیری برنامه‌ریزی نموده و در اجرای فعالیت‌های آموزشی خود بکار ببرند. در این راستا کسب توانایی‌های ذهنی ذیل ضروری است:

1. مفهوم برنامه‌ریزی درسی
2. الگوها و مدل‌های برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
3. مراحل برنامه‌ریزی درسی
4. بررسی نیازهای آموزشی
5. شناخت ویژگی‌ها و خصوصیات کلی فراگیر
6. تعیین هدف‌های آموزشی و تدوین اهداف
7. تحلیل محتوای آموزشی
8. انتخاب روش‌های تدریس
9. پیش‌بینی امکانات آموزشی
10. تهیه مواد آموزشی
11. انتخاب شیوه‌های ارزشیابی
12. عوامل موثر در تعیین و انتخاب هدف‌های آموزشی
13. طبقه‌بندی هدف‌های آموزشی و ارائه سطوح طبقه‌بندی هدف‌ها در هر یک از حیطه‌های آموزشی (شناختی، عاطفی، روانی حرکتی)
14. تنظیم هدف‌های رفتاری براساس طبقه‌بندی بلوم
15. مروری بر چگونگی انتخاب روش‌های تدریس و خط مشی‌های یادگیری
16. تهیه مواد آموزشی
17. چگونگی سازمان‌بندی مطالب و مواد درسی در برنامه‌ریزی درسی تئوری و بالینی
18. مروری بر چگونگی انتخاب روش‌های ارزشیابی متناسب با اهداف آموزشی

روش تدریس: تدریس برحسب موضوع و زمان بر مبنای مشکل‌گشایی، سخنرانی کوتاه، بحث گروهی در گروه‌های کوچک (5 تا 6 نفره)، پرسش و پاسخ و مطالعه فردی و انجام بسته یادگیری صورت می‌گیرد. برنامه آموزشی متناسب با موضوعات، در طی 4 کارگاه آموزشی یک روزه و اجرای بسته یادگیری پیوست ارائه خواهد شد.

بسته فعالیت‌های یادگیرندگان برای کسب امتیاز پایان دوره:

1. شرکت در بحث و فعالیت در گروه‌های کوچک 50%
2. ارائه مقاله در حوزه برنامه‌ریزی آموزشی، Journal club یا ارائه کارت خلاصه نویسی از یک مقاله در حوزه برنامه‌ریزی آموزشی 10%

3. بازنگری یک برنامه آموزشی و یا تدارک تدابیری به منظور ارتقای کیفیت و کمیت یک فرایند یاددهی - یادگیری مربوط به رشته خود 20%
 4. ارائه یک طرح درس (تئوری) 10%
 5. ارائه یک طرح درس (بالینی) 10%

جدول زمان بندی برنامه آموزشی:

جلسه	تاریخ	ساعت	محتوا	مدرس
1	93/7/10	8-8/30	افتتاحیه، معارفه و ارائه طرح درس	؟؟؟؟
2	93/7/10	8/30-9/30	مفاهیم اصلی و کلیدی برنامه ریزی درسی، تعریف واژه ها، تاریخچه و ضرورتها	دکتر حق دوست
3	93/7/10	9/30-10/30	توجه به نیاز جامعه و ضرورت بازنگری در برنامه آموزشی آموزش پاسخگو و ابعاد روانی - اجتماعی برنامه ریزی درسی متمرکز و غیر متمرکز	دکتر حق دوست
		10/30-11	کارگروهی و استراحت	
4	93/7/10	11-12	نیازسنجی آموزشی الگوها و روش های نیازسنجی آموزشی	دکتر صافی زاده
5	93/7/10	12-13	توسعه آموزش و برنامه ریزی آموزشی و درسی مبتنی بر شواهد	دکتر صافی زاده
جلسه	تاریخ	ساعت	محتوا	مدرس
1	93/8/8	8-9	الگوی سیستماتیک برنامه ریزی آموزشی الگوهای ادغام در برنامه ریزی آموزشی ضرورت ادغام افقی و عمودی در برنامه های درسی علوم پزشکی	دکتر علیزاده
2	93/8/8	9-10	مدل ها و الگوهای برنامه ریزی آموزشی SPICES Model	دکتر علیزاده
		10-10/30	کارگروهی و استراحت	
3	93/8/8	10/30-11/30	ADDIE Model	دکتر امینی
4	93/8/8	11/30-12/30	ویژگی ها و خصوصیات فراگیر نقش دانشجو در فرایند آموزش و یادگیری سبک یادگیری و برنامه ریزی درسی	دکتر امینی

جلسه	تاریخ	ساعت	محتوا	مدرس
1	93/8/22	8-9	چرخه آموزش و اجزای طرح درس اهداف آموزشی (ویژگی‌های اهداف کلی و اهداف ویژه عینی) عوامل موثر بر تعیین و انتخاب هدف‌های آموزشی	دکتر نوحی
2	93/8/22	9-10	حیطه‌های یادگیری و سطوح مختلف هر حیطه و ارتباط حیطه‌های یادگیری با اهداف و عرصه‌های آموزشی	دکتر نوحی
		9-9/30	کارگروهی و استراحت	
3	93/8/22	9/30-10/30	تحلیل محتوای آموزش چگونگی سازماندهی مطالب و مواد درسی در برنامه درسی	دکتر نوحی
4	93/8/22	10/30-11/30	معرفی و مرور انواع روش‌های تدریس طراحی کارگاه‌های آموزشی	دکتر سبزواری
5	93/8/22	11/30-12/30	معرفی و مرور انواع روش‌های سنجش و ارزیابی دانشجو (در آموزش نظری)	دکتر سبزواری
جلسه	تاریخ	ساعت	محتوا	مدرس
1	93/8/29	8-9	خصوصیات طرح درس بالینی و عملی چارچوب آموزش بالینی و نقش برنامه‌ریزی آموزشی	دکتر آئین محمدی
2	93/8/29	9-10	حقوق بیمار وظایف و نقش‌های دانشجو در برنامه آموزش بالینی	دکتر آئین محمدی
		10-10/30	کارگروهی و استراحت	
3	93/8/29	10/30-11/30	معرفی و مرور انواع روش‌های سنجش و ارزیابی دانشجو (در آموزش بالینی)	دکتر سبزواری
4	93/8/29	11/30-12/30	جمع‌بندی مطالب و ارائه تکالیف	دکتر نوحی

منبع اصلی:

- ۱- Harden, R. M. "Curriculum planning and development." A practical guide for medical teachers. Edinburgh: Elsevier Churchill Livingstone ۲۰۰۵.

سایر منابع:

- ۲- Harden, R. M. "The learning environment and the curriculum." Medical Teacher ۲۳: ۴ (۲۰۰۱): ۳۳۵-۳۳۶.

- 3- Harden, Ronald M. "Ten questions to ask when planning a course or curriculum." *Medical Education* 20.5 (1986): 306-360
- 4- Harden, Ronald M. "Developments in outcome-based education." *Medical teacher* 24.2 (2002): 117-120.
- 5- Harden, R. M., Susette Sowden, and W. R. Dunn. "Educational strategies in curriculum development: the SPICES model." *Medical education* 18.5 (1984): 284-297.
- 6- Harden, Ronald M. "What is a spiral curriculum?." *Medical teacher* 21.2 (1999): 141-143.
- 7- Harden, Ronald M. "Ten questions to ask when planning a course or curriculum." *Medical Education* 20.5 (1986): 306-360.
- 8- Harden, Ronald M., and Margery H. Davis. "AMEE Medical Education Guide No. 5. The core curriculum with options or special study modules." *Medical Teacher* 17.2 (1995): 120-148
- 9- Kern, David E., Patricia A. Thomas, and Mark T. Hughes, eds. *Curriculum development for medical education: a six-step approach*. JHU Press, 2010.
- 10- Davis, Margery H., and Ronald M. Harden. "Planning and implementing an undergraduate medical curriculum: the lessons learned." *Medical teacher* 20.6 (2003): 096-108.
- 11- Steinert, Yvonne, et al. "Faculty development for teaching and evaluating professionalism: from programme design to curriculum change." *Medical Education* 39.2 (2005): 127-136.
- 12- Hesketh, E. A., et al. "A framework for developing excellence as a clinical educator." *Medical education* 30.6 (2006): 000-064.